

tudi naklonjenost roditeljev do sebe in do šole; 2. če šolske zamude vestno zabeležuje in neopravičene redno izkazuje krajnemu šolskemu svetu; 3. če v krajnem šolskem svetu tudi to vestno zastopa. S tem je po našem mnenju učitelj izpolnil svojo dolžnost in ni dalje odgovoren, ako je šolsko obiskovanje vendar slabo, ker daljna odgovornost pripada krajnemu šolskemu svetu. K tretji točki bi le še omenili, naj učitelj v slučaju, da krajni šolski svet redno prezira njegove nasvete in ne stavi zasluženih kaznij, v sebi krajnega šolskega sveta zahteva, da se njegova izjava v tem oziru postavi v zapisnik.

Če je slabo šolsko obiskovanje vzrok nepopolnim učenim uspehom, naj si sestavi učitelj poseben zapisnik, iz katerega se razvidi, koliko neopravičenih zamud ima vsak otrok in kolikokrat je bil naznanjen. Ta zapisnik naj izroči ob priliki inspekcije gospodu nadzorniku, kateri se pri okrajnem šolskem svetu na tej podstavi lahko prepriča, ali je krajni šolski svet storil svojo dolžnost glede šolskih zamud ali ne in tam stavi svoje nasvete. — Sicer pa opozarjamo na naš odgovor na deseto vprašanje v vllanskem letniku „Učit. Tov.“ str. 125.

Peto vprašanje. Zakaj „Učiteljski Tovariš“ na zlobne napade „Rimskega Katolika“ ničesar ne odgovori? Qui tacet, consentire videtur! Kdor napada učiteljstvo na Primorskem in našo „Zvezo“, isti gotovo tudi blati stanovsko čast učiteljstva na Kranjskem. (G. D. J. v Č.)

Odgovor. Z „Rimskim Katolikom“ se sicer doslej še nismo bavili, pač pa z goriško „Sočo“, ko je bilo nje uredništvo še v tistih rokah, kakor „Rimski Katolik“, in sicer v lanskem letniku na str. 64., potem na strani 76., 77., 109., 110., 126., 175. Doposlal se nam je tudi ponatisek dr. Romihovega odgovora „Rimskemu Katoliku“ iz „Popotnika“. Ponatisnili ga pa nismo, ker nimamo navade po drugih listih ponatiskovati, ker bi bil ta odgovor, ki je bil vrhu tega tudi v jednom naših dnevnikov ponatisnjen, v našem listu že prekasno prišel in ker se je stvar v prvi vrsti

tikala „Zveze“, nismo se čutili upravičenimi razpravljati jo v našem listu, ker je „Popotnik“ glasilo „Zvezino“.

Kar se pa tiče razmerja med nami in „Rimskim Katolikom“, držati se mora „Učiteljski Tovariš“ kot glasilo „Slovenskega učiteljskega društva“ načel tega društva. V tem oziru pa opozarjamo na poročilo o zadnjem občnem zboru v drugi in denašnji številki „Učit. Tovariša“: „Na podstavi obstoječih zakonov (katere je potrdil presvetli cesar in na katere smo vsi prisegli — in prisega nam je sveta) hoče društvo delovati v jedinstvi z vsemi faktorji, ki so z vzgojo in šolstvom v dotiki, v korist narodu, šolstvu in učiteljstvu“. Posebno opozarjamo na konec tajnikovega poročila. Ta občni zbor je bil prav dobro obiskan; kolikor se mi spominjamo, udeležilo se ga je toliko društvenikov, kakor doslej še nobenega ne. Zbor je poročilo z odobravanjem vzel na znanje. Na dnevnem redu so bile tudi želje glede vsebine in uredovanja društvenega glasila. Ker se o vprašanji, ki nam ga stavi gospod tovariš, ni nikdo oglasil, smatramo, da se postopanje „Učiteljskega Tovariša“ ujema z društvenimi načeli. Kot lojalni državljani se v šolskem vprašanji ravnamo in se moramo ravnati po zakonih, na katere smo pred Bogom prisegli. V prisegi smo se izrecno zavezali, sveto in trdno izpolnjevati državne osnovne zakone, kakor tudi sploh vse zakone in odredbe predstojnih oblastev. Ako „Rimski Katolik“ pozivlje kranjske učitelje, naj se oklenejo „Učit. Tovariša“, svetuje jim s tem, naj podpirajo list, ki se v vsakem oziru ravna po zdaj veljavnih šolskih zakonih, katere ravno „Rimski Katolik“ strastno pobija. A to je stvar, ki briga njega, ne nas. Mi smo prepričani, da je „Učit. Tovariš“ na poti, katero hodi, najmenj odvisen od strankarskih teženj in naporov, in da svojemu stanu največ koristimo, ako list uredujemo tako, kakor smo ga doslej. Odločno pa obsojamo učiteljstvu sovražne napore, a vedno brez strasti, ker smo prijatelji mirnega dela in odločni nasprotniki strankarskih preprirov. A. Ž.

Naši dopisi.

Iz ljubljanske okolice. Novi zakon in začasno umeščenih učitelji. Marsikoga je razveselil novi zakon z dne 29. listopada 1890. l., s katerim se nekatera določila deželnih zakonov z dne 29. malega travna 1873. l., dež. zak. št. 22, in z dne 9. sušca 1879. l., dež. zak. št. 13, prenamejajo, oziroma dopolnjujejo, le nas začasno umeščenih učiteljev ne. In zakaj ne? Vsak začasno umeščen učitelj je imel prej večjo plačo — in naj je imel najmanjšo, katero je imeti mogel — kakor jo bode imel sedaj po § 2. novega zakona.

Nikakor se nisem tega nadejal in menda tudi drugi ne, da bode tako prišlo. Vedel sem pač že prej,

kakšen je § 2., a nikakor nisem mislil, da bomo tudi tisti se morali podvreči temu paragrafu, ki smo bili že prej na službe z boljšimi dohodki umeščeni. Toda tudi to se je zgodilo, kar se mi pa nikakor ne zdi pravično.

Kar je komu že odločeno, tisto naj bi se mu pač pustilo. Poznam učitelja, ki je bil na službi, kjer je imel 450 gld. letne plače. Prosil pa je potem za službo z le 400 gld. letne plače. Ko je isto dobil in nastopil, nakazala se mu pa višja oblastva iz svoje volje ne 400 gld. temveč 450 gld., kakor je imel prej.

§ 6. novega zakona sicer tudi pravi: „Kadar bi se pri razvrstitvi učiteljskih služeb po določilih tega

zakona uvrstila kakšna učiteljska služba v manj založeno plačilno vrsto, gre sedanjemu inetniku te učiteljske službe prejšnja višja plača in isti prejme višji znesek kot dopolnitveno doklado letne plače*.

Zakaj pa ta paragraf ne velja tudi za nas začasno umeščene učitelje? Ali bi bilo znabiti krivično, ko bi se tudi nam dovolila kaka dopolnitvena doklada? Mislim, da ne; temveč vsem bi višja oblastva jako veliko ljubav skazala, ko bi kaj takega ukrenila. Vsi smo z dekretom umeščeni. Zaradi tega nikakor nismo pričakovali, da se bode z nami tako ravnalo, kajti preverjeni smo bili, da novi zakon v tej točki ne bode segal nazaj na tiste, ki smo bili že pred njegovo veljavnostjo dekretirani.

—e—

Z Bleda. (Za zemljepisje v ljudskih šolah.) G. prof. Orožen priporoča v lanskem letniku „Učit. Tovarisa“ pridvižne ali relief-zemljevide kot jako dober učni pripomoček za zemljepisni pouk.

Izvzemši naravo samo je to res najboljšo sredstvo za pouk v tem predmetu. Učitelj najlaže na tem zemljevidu pojasni osnovne pojme: gora, pogorje, hrib, vrhunec, pobočje, vznožje, izvir, potok, reka, ribnjak, jezero itd.

S tem učilom učence najhitreje privadi, da znajo brati in umejo navadne šolske zemljevide. Ali ravno tega učila najbrže ni pri nobeni šoli najti izvzemši ljubljansko vadnico, Waldherrjev zavod, ki je itak zasebna šola in pa Krško, kjer ga je kupila gospa Hostschevar, ki pa ni za začetnike. Prvega je izdelal marljivi g. Lergtporer, fotograf na Bledu, kateri je pri razstavi v Gradci dobil častno diplomu za svoje pridvižne zemljevide.

Ravnati se mu je bilo po sestavku „Bis zur Quelle“ iz nemškega berila, ki je tam v rabi. Z berilom v roki se da otrokom prav lahko na tem zemljevidu razložiti, kaj je gora, kaj hrib, reka ali potok, kaj je to in ono.

Ze predlansko leto sem se z g. Lergtporerjem dogovarjal, da bi naredil pridvižni zemljevid Kranjske po Bauerjevem zemljevidu. To bi bilo seveda jako dobro učilo a predrago za naše razmere. Dogovorila sva se, da naredi relief-zemljevid, kakoršnega ima ljubljanska vadnica, vendar je ta mnogo boljši, vrh tega pa več ko polovico cenejši. Brez tega učila naj bi sedaj ne bila nobena šola, posebno pa bi ga morale imeti vse štiri- in petrazrednice, kjer se pripravljajo učenci za srednje šole, kamor naj bi vsaj vse osnovne pojme saboj prinesli. Kje pa se to učencu

laže razjasni, kakor na takem relief-zemljevidu, kjer ima gore, hribe, doline, ravnine, reke, potoke tako pred saboj, kakor v naravi, le da je vse v zmanjšani meri. Zakaj bi pri nas tega najprej ne uvedli v šole in bi čakali, da to store prej drugi? Cena temu zemljevidu je jako nizka; ako se oglasi večje število šol, stal ne bode niti 10 gld.

G. Lergtporer bode ta zemljevid, ki bo ravnokar dokončan, o pustnih počitnicah najbrže pri Giontiniju izpostavil. Gospodom kolegom, ki pridejo v Ljubljano, toplo priporočam, da si ga ogledajo in ga na svojih šolah vpeljejo. Kjer imajo v krajnem šolskem svetu može, ki ne stiskajo krajcarjev, kadar velja za šolo kaj potrebnega napraviti, tam si bodo to prekoristno učilo gotovo omislili. Želeli bi, da bi to tudi slavni e. kr. deželni šolski svet šolskim vodstvom in krajnim šolskim svetom priporočil, potem bi šlo to veliko hitreje.

F. Rus — Bled.

Iz Boštanja. (Božično drevesce.) V ponedeljek dne 21. grudnia 1890. l. smo napravili v naši šoli do sedaj nenavadno božično drevesce. Zbrali so se čestiti gg. duhovniki, g. A. Drmelj, predsednik krajnega šolskega sveta, gospod oskrbnik Bohutinsky z obitelji, več drugih odličnih oseb, vsa šolska mladina in mnogo občinstva. Slavnost se je začela popoldne ob treh. Učiteljica pozdravi navzoče, zahvali vse blage dobrotnike šole, za izkazano ji zaupanje pri tem podjetji, osobito pa izreče toplo zahvalo visokorodni gospej grofinji Kottulinskyjevi in č. g. župniku J. Plevaniču za obilne doneske, s katerimi sta prouzročila današnji veseli dan. Pohvalno omeni tudi deklice ponavljalne šole, katere so vso jesen tako pridno in vztrajno pomagale šivati za uboge otroke. Za tem sta dve deklici deklamirali, potem se je zapela božična pesmica, slednjč se je prešlo k najbolj zaželeni točki k razdelitvi daril. Obdarjenih je bilo 215 otrok z obvalom, obleko zgorajo in spodnjo, nogavicami itd. in lahko si je misliti s kako veselim obrazom so pristopali mali šolarčki k razsvetljenemu drevescu, a tudi starejši otroci so radi pristopali bliže in prejeli mali darila iz rok blage gospe M. Bohutinskyjeve. Po dokončani razdelitvi zahvali mala deklica z jedernatimi besedami vse dobrotnike za velikodušna darila zagotavlja jih, da ostane ta dan neizbrisljiv v spominu nedolžne mladine, in veselih lic zapustilo je staro in mlado šolsko sobo. Bog ohrani vrle dobrotnike naše šole!

F. Šmitik, učiteljica.

Društveni vestnik.

Iz Ljubljane. Občni zbor „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“. (Dalje in konec.)

Tajnikovo poročilo se je vzelo z odobravanjem na znanje.

Za tem je sledilo poročilo blaginika g. Ivana Tomšiča o društvenem gnotnem stanju. Temu izvestju povzamem, da je imelo društvo v preteklem letu 166 gld. 1 kr. dohodkov in 78 gld. 85 kr. stroškov, preostaja torej čistih 87 gld. 16 kr. Naznanil nam je